

POLITIET

Barne- og familiedepartementet

Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Politidirektoratet

Deres referanse:
20/2763

Vår referanse:
20/81594 - 28

Dato:
08.09.2020

SVAR FRA POLITIDIREKTORATET - HØRING - ANERKJENNELSE AV EKTESKAP INNGÅTT MED MINDREÅRIGE ETTER UTENLANDSK RETT MV

Det vises til Barne- og familiedepartementets høringsbrev av 23.06.2020 med oversendelse av forslag til endringer i ekteskapsloven som gjelder anerkjennelse av ekteskap inngått med mindreårige etter utenlandsk rett.

Politidirektoratet har forelagt høringen for Politiets utlendingsenhet (PU) og samtlige politidistrikter. Vi har mottatt innspill fra PU og Oslo politidistrikt. Innspillene er vedlagt.

Høringen kommer som en del av oppfølging av foreslåtte tiltak i handlingsplanen "Retten til å bestemme over eget liv". I arbeidet med denne handlingsplanen var problemstillinger knyttet til blant annet "barneekteskap" og forståelser av hva som er et gyldig ekteskap i henhold til norsk rett et viktig tema. Behovet for endringer av lovgivningen ble påpekt, noe Politidirektoratet også la vekt på i sitt innspill til handlingsplanen.

Politidirektoratet mener høringsnotatet på generelt grunnlag gir et grundig situasjonsbilde og peker på de aktuelle utfordringer og dilemmaer som er, og kan bli, aktuelle ved endringer av lovgivningen. Forslagene synes å møte de utfordringene som er identifisert knyttet til barneekteskap.

Politidirektoratet vil i det følgende gi bemerkninger til enkelte av punktene i høringsnotatet.

5. Nedre grense for å anerkjenne ekteskap

Departementet foreslår en ny regel i ekteskapsloven om at ekteskap som er inngått i utlandet av parter uten tilknytning til Norge ikke anerkjennes dersom en eller begge parter var under 18 år da de giftet seg. Politidirektoratet støtter forslaget og mener at dette kan bidra til formålet om å bekjempe barneekteskap. Forslaget vil også likestille ekteskap inngått i utlandet med ekteskap inngått i Norge.

I høringsnotatet foreslås det to unntaksregler fra hovedregelen om 18 års aldersgrense for anerkjennelse av ekteskap etter utenlandsk rett. Den ene unntaksregelen åpner opp for

Politidirektoratet

Post: Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Tlf: (+47) 23 36 41 00

Org. nr: 982531950
www.politiet.no

anerkjennelse av ekteskap med mindreårige når "sterke grunner" taler for det. Det er vurdert om det skal lovfestes at ekteskapet bare kan anerkjennes dersom begge partene har fylt 16 år på tidspunktet for anerkjennelsen, og det bes om høringsinstansenes syn på dette punktet.

Politidirektoratet støtter forslaget om å sette en nedre aldersgrense på 16 år. Det vises her til Oslo politidistrikts vurderinger og begrunnelse for dette. Distriktet fremhever blant annet at det fremgår av forarbeidene at personer under 18 år vanligvis ikke har nådd den modenhet som kreves for selvstendig å ta stilling til konsekvensene av å inngå ekteskap. Videre viser distriktet til at en slik nedre aldersgrense er i tråd med menneskerettslig regulering. Denne oppfatning er også i overenstemmelse med distriktets erfaringer i forbindelse med utredning av tvangsekteskap, hvor det i forbindelse med søknader om opphold på grunnlag av ekteskap blant annet fremkommer en sterk indikasjon på at det i realiteten er familiene som tar avgjørelsen om ekteskap, og at partene har lite eller ingen innflytelse på dette valget. Politidirektoratet er enig med Oslo politidistrikt om at lovverket i størst mulig grad bør forsøke å motvirke anerkjennelse av ekteskap inngått med barn, og at det dermed bør settes en absolutt aldersgrense ved vurderingen av hva som kan anses som "sterke grunner". En nedre aldersgrense vil for øvrig kunne sikre likebehandling og forutberegnelighet for aktuelle parter og rettsanvendere.

7. Én av partene må begjære ekteskapet anerkjent

Departementet foreslår at det for ekteskap som ikke anerkjennes, men der fylkesmannen kan gi etterfølgende anerkjennelse av ekteskapet, skal det være tilstrekkelig at én av partene begjærer slik anerkjennelse. Politidirektoratet støtter forslaget og viser til begrunnelsen i høringsnotatet. En slik regel vil kunne bidra til at fylkesmannen kan vurdere om ekteskapet skal anerkjennes, også i de tilfellene der partene ikke er enige, for å ivareta hensynet til den eventuelt svakere part.

Politidirektoratet viser imidlertid til Oslo politidistrikts bemerkning om at det kan være krevende for fylkesmannen å få opplyst saken så godt som mulig, da det blant annet vil være vanskelig å vite hva som er partenes egen vilje i tilfeller hvor partene har giftet seg i ung alder. Det vises til at det ofte kan være familienes interesser som danner grunnlag for hva parten(e) kommer med av opplysninger til norske myndigheter, noe som også vil gjelde når partene har blitt voksne, da det er kjent at det er vanskelig å bryte med sosiale og kulturelle forventninger.

I forlengelse av dette peker Oslo politidistrikt på et behov for at det gis regler om fylkesmannens oppgaver, saksbehandling, samhandling med andre organer og taushetsplikt, da det er flere offentlige myndigheter som må forholde seg til problemstillingene og oppgavene knyttet til anerkjennelse av ekteskap inngått etter utenlandsk rett. Blant annet vises det til at i og med at Utlendingsdirektoratet som regel kommer til å vurdere om ekteskapet er inngått mot en av partenes vilje i forkant av en mulig sak om anerkjennelse, vil det kunne være hensiktsmessig at fylkesmannen allerede på dette tidspunktet involveres med sine innspill slik at de får muligheten til å påvirke utredningen av spørsmålet om tvang. Politidirektoratet støtter distriktets bemerkning om at det kan være behov for en forskriftshjemmel som regulerer en slik samhandling, blant annet da dette vil gi bedre grunnlag for en forutberegnelig prosess for de involverte parter, og at dette bør vurderes i det videre høringsarbeidet.

8. Mulighet til å gifte seg på ny ved manglende anerkjennelse

Departementet foreslår å klargjøre gjeldende rett ved å lovfeste at parter i et ikke-ankjent ekteskap kan gifte seg på ny med hverandre i Norge, forutsatt at de øvrige ekteskapsvilkårene er oppfylt. Politidirektoratet støtter forslaget med henvisning til begrunnelser og vurderinger som fremgår av høringsnotatet.

9. Søksmålsfristen ved tvangsekteskap utvides til ett år

Departementet foreslår å utvide fristen for å reise søksmål om gyldigheten av tvangsekteskap fra seks måneder til ett år. Utvidelsen vil også gjelde i de tilfellene der ektefellen i stedet vil reise krav om skilsmisse. Den absolutte fristen på fem år foreslås ikke endret. Politidirektoratet støtter forslaget og mener dette vil kunne gi et nytt handlingsrom og nødvendige hjemler for å møte utfordringer knyttet til ekteskap inngått med mindreårig inngått etter utenlandsk rett.

11. Ikraftsetting og overgangsregler

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på om skjæringstidspunktet for en overgangsregel enten skal være ved ekteskapstidspunktet eller ved anerkjennelsestidspunktet, altså om de nye reglene om anerkjennelse skal anses gjeldende kun for de som gifter seg etter ikrafttredelsesdatoen eller også for ekteskap inngått før denne datoen, hvor det avgjørende er om anerkjennelsen skjer før eller etter ikrafttredelsen.

Sett hen til at formålet med forslaget er å sikre at barn i Norge ikke skal være gift, mener Politidirektoratet at skjæringstidspunktet for overgangsregelen bør være når spørsmålet om anerkjennelse blir avgjort. Dette vil også kunne bidra til et enhetlig og hensiktsmessig regelverk. Oslo politidistrikt er også enig i dette og fremhever at hensynet til parter som allerede har inngått slike ekteskap, og har innrettet seg etter dette, bør tillegges mindre vekt da det kan stilles spørsmål ved hvor relevant et fremtidig spørsmål om anerkjennelse har vært for parter før de skal inngå ekteskap.

Med hilsen

Olav Kjetil Moe
Seniorrådgiver

Amanda Baann Asdal
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill - anerkjennelse av ekteskap inngått med mindreårige etter utenlandsk rett mv
Høringsinnspill - anerkjennelse av ekteskap inngått med mindreårige etter utenlandsk rett mv
- Oslo politidistrikt

Kopi:

Justis- og
beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep

0030

Oslo